E D I T U R A S C R I P T U M®

ISTORIA
BISERICII PENTICOSTALE DIN ROMÂNIA (1922-1989)

instituție și harisme

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BĂLĂBAN, CIPRIAN
Istoria Bisericii Penticostale din România: (1922 – 1989): instituție și harisme / Bălăban Ciprian. - Oradea: Scriptum, Cluj-Napoca: Risoprint, 2016
ISBN 978-606-8712-30-7
ISBN 978-973-53-1842-0

284.57(498)(091)

ISTORIA
BISERICII PENTICOSTALE DIN ROMÂNIA (1922-1989)

instituție și harisme

Ciprian Bălăban

Editura Scriptum®
Oradea

RISOPRINT
Editura Rosoprint
Cluj-Napoca

Publicată sub titlul
Istoria Bisericii Penticostale din România (1922-1989): Instituție și harisme
de Ciprian Bălăban

Opiniile exprimate în această carte aparțin autorului și nu reprezintă neaparat punctul de vedere al Editurii Scrptum sau al Editurii Risoprint. Autorul își asumă întreaga responsabilitate pentru forma și conținutul cărții și se obligă să respecte toate legile privind drepturile de autor.

© 2016 Editura Scriptum®
ISBN 978-606-8712-30-7
Toate drepturile rezervate.
str. Lăpuşului nr. 28, 410264 Oradea - Bihor
Tel./Fax/Robot: 0359-412.765, Tel./Robot: 0259-457.428
E-mail: scriptum@scriptum.ro
Pagina web: WWW.SCRIPTUM.RO

coediție cu
Editura Risoprint
ISBN 978-973-53-1842-0
str. Cernavodă nr. 5-9, 400188 Cluj-Napoca, Cluj
Tel/Fax: 0264-590-651
E-mail: roprint@roprint.ro
Pagina web: www.risoprint.ro
Editura Risoprint este recunoscută
de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.)

Cu excepția situațiilor când se specifică altfel, citatele biblice folosite sunt preluate din traducerea VDC – Versiunea Dumitru Cornilescu.

Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu aprobarea în scris a autorului.

Tiparul executat în U. E.

Soției mele Flori
și copiilor mei
Iosua, David și Hadasha.

CUPRINS

Cuvânt-înainte 11
Introducere 13

1. Mişcarea penticostală din România în căutarea recunoaşterii oficiale 15
Apariţia mişcării penticostale în România..... 15
Demersuri pentru obţinerea recunoaşterii oficiale..... 23
Tensiuni în raporturile cu celelalte confesiuni..... 27
Baptiştii 27
Creştinii după Evanghelie..... 31
Ortodocşii. Studiu de caz: Grigorie Comşa, episcopul Aradului 32
Persecuţii şi martiri..... 40
Controverse şi schisme 51

2. Reconfigurarea identităţii instituţionale versus clandestinitate Perioada Baptistă (1938–1945)..... 71
Înăsprirea prigoanei..... 71
Intrarea în Asociaţia Baptiştilor Independenţi 72
Intrarea în Cultul Baptist 75
Persecuţia antonesciană 78

3. Perioada comunistă (1945–1989) 81
Demersuri pentru recunoaşterea oficială..... 81
Recunoaşterea provizorie din partea statului (1945–1949)..... 81
Centralizarea – condiţie pentru recunoaşterea definitivă 87
Unirea..... 87
Federalizarea 97
Amestecul statului comunist în problemele interne ale bisericii ... 101

Colaborarea cu Securitatea..... 101
Uniformizarea serviciilor religioase 112
Propagandă politică, influenţare şi dezinformare.
Studiu de caz: Politizarea *Buletinului Cultului Penticostal*..... 119
23 August 1944 120
30 Decembrie 1947 – Ziua Republicii 125
Sărbătorile Unirii 129
Muncă, Independenţă, Victorie (sărbătorile lunii mai) 131
Luna prieteniei româno-sovietice 135
Ziua de naştere a lui Nicolae Ceauşescu 136
Libertate, pace şi propagandă 137
Acţiuni interne ale cultului determinate
de constrângerea comunistă 142
Penticostalii din perspectiva Departamentului Cultelor 151
Persecuţii directe..... 153
Rezistenţa la instituţionalizare - Biserica subterană 156
Grupările disidente şi adunările clandestine 156
Studii biblice clandestine 168
Acte de cult clandestine 170
Traficul ilegal de literatură creştină..... 172
Proteste şi rezistenţă..... 176

4. Teologia harismatică a penticostalilor din România în perioada 1922-1989..... 181
Definirea botezului cu Duhul Sfânt..... 181
Darurile spirituale şi rodul Duhului Sfânt 183
Darurile spirituale şi botezul în Duhul Sfânt 184
Sunt darurile spirituale actuale? 185
Scopul darurilor spirituale..... 186
Cum se obţin darurile spirituale?..... 187
Greşeli, abuzuri şi falsificări 188
Darurile şi slujbele spirituale 190
Reglementarea întrebuinţării darurilor spirituale 191
Interpretarea darurilor spirituale prezentate în 1 Corinteni 12:8-10,
în penticostalismul românesc (1922-1989)..... 195
Darul vorbirii despre înţelepciune 195
Darul vorbirii despre cunoştinţă 198
Darul deosebirii duhurilor..... 201

Darul credinței 203
Darul tămăduirilor 205
Darul de a face minuni 206
Darul proorociei 207
Darul feluritelor limbi 212
Darul tălmăcirii limbilor 215

Concluzii 217

Anexa 1: Documente 221
Anexă 2: Statistici privitoare la mişcarea penticostală din România..... 245
Anexa 3: Cântări cenzurate din repertoriul penticostal 261
Anexa 4: Fotografii document 277

Bibliografie..... 293

CUVÂNT-ÎNAINTE

Lucrarea *Istoria Bisericii Penticostale din România (1922-1989) – instituție și harisme* este o cercetare riguroasă a modului în care Biserica lui Dumnezeu s-a dezvoltat în istoria recentă, fiind o dovadă a faptului că, în orice epocă, evenimentele nu sunt la întâmplare. Observăm că, deşi trăieşte în diferite contexte istorice, Biserica le transcende; cu toate că cei care aparțin Trupului lui Hristos se supun cezarului, ei sunt fiii Celui care hotărăşte cui încredințează împărățiile. Când cei credincioşi suferă în lumea în care sunt peregrini, durerea lor nu este o înfrângere, ci calea spre biruință.

Astăzi, când traiectoria evenimentelor este imprevizibilă, când societatea neagă orice absolut, când adevărul este batjocorit şi minciuna îşi cere cu vehemență drepturile, cunoaşterea istoriei recente ne ajută mult să înțelegem prezentul. Avem nevoie de pregătire sufletească şi duhovnicească pentru a sta în picioare în situații greu de intuit. Formarea discernământului spiritual se sprijină și pe exemplele de viață ale celor contemporani nouă sau părinților noştri, pe succesele și eșecurile lor în a se conforma voii lui Dumnezeu.

Ciprian Bălăban are pregătirea necesară pentru a cerceta și analiza istoria, demers pe care îl face, după vechiul dicton al istoricului roman Tacitus, *sine ira et studio* („fără mânie și fără părtinire"). Autorul a înțeles că nu suntem chemați să judecăm istoria, ci să desprindem din ea învățătura cuvenită. Uneori harul lui Dumnezeu se vede mai clar în contextul eşecului uman. Dar scopul învățării din istorie trebuie să fie nerepetarea eşecului.

Trebuie să conştientizăm că, vrând-nevrând, noi scriem istorie. Generațiile viitoare vor analiza şi evalua la rândul lor istoria timpului nostru.

La baza cărții de față stau documente de arhivă, mărturii, scrieri vechi,

toate interpretate cu multă obiectivitate şi cu dorința de a aduce lumină şi claritate asupra diferitelor contexte istorice traversate de Biserica Penticostală din România în perioada interbelică, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial şi în comunism.

pastor Ioan Brie,
rectorul Institutului Teologic Penticostal din Bucureşti.

INTRODUCERE

În ultimii ani se poate observa un interes tot mai mare din partea credincioşilor penticostali români pentru istoria propriei confesiuni, de altfel greu de reconstituit. Probabil că această dorință de cunoaştere reprezintă o încercare de descoperire a unei identități dincolo de variantele contextualizate cultural pe care le adoptă penticostalismul în societate.

În acelaşi timp, pentru a avea o viziune corectă asupra contextului social de astăzi, penticostalii din România au nevoie să-şi cunoască istoria recentă. Penticostalii, care în general se mai numesc și apostolici, manifestă un viu interes pentru studierea cărții *Faptele apostolilor*, dar secolul XX rămâne mai aproape de înțelegerea noastră decât contextul istoric al secolului I. Istoria recentă reprezintă o paralelă contemporană a perioadei apostolice, putând fi considerată o continuare a istoriei din cartea *Faptele apostolilor*.[1]

Obiectivul principal al lucrării de față este acela ca, prin cercetare istorică şi teologică, să stabilească dacă, în procesul de dezvoltare a Bisericii Penticostale din România în perioada anilor 1922-1989, de la stadiul de grupare anonimă, apoi clandestină, până la statutul de cult recunoscut de stat – proces cu trăsături specifice diferite de la o perioadă la alta – teologia şi practica botezului cu Duhul Sfânt şi a harismelor au suferit modificări, influențe sau schimbări şi în ce mod s-au produs acestea.

După cum era de aşteptat, având în vedere începuturile mişcării, primele scrieri de istorie penticostală românească sunt de fapt mărturii personale consemnate de către cei care au fost contemporani cu evenimentele şi au luat parte în mod direct la ele. Între acestea, cele mai importante sunt scrise de: Gheorghe Bradin (nepublicată), Trandafir Sandru, Pavel Bochian, Ioan Ceuță. Avantajul acestor surse este că sunt izvoare istorice directe, iar dezavantajul îl

1 Valeriu Andreiescu, *Istoria penticostalismului românesc*, vol. 1, p. 21.

constituie gradul mare de subiectivitate determinat de percepția şi viziunea personală asupra evenimentelor. Dintre aceştia, doar Trandafir Sandru era istoric. Valeriu Andreiescu şi Vasilică Croitor reprezintă două nume ale unor cercetători recenți care au studiat mai critic şi mai obiectiv istoria mişcării.

La aceste surse se adaugă reviste, broşuri şi cărți publicate de penticostalii din România, monografii ale unor comunități penticostale, referiri la penticostali în cărți, reviste şi ziare, seculare sau religioase. Apoi, o sursă bogată de informații sunt arhivele: Arhivele Naționale din România (ANR), Arhiva Secretariatului de Stat pentru Culte (ASSC), Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (ACNSAS), dar şi arhivele unor biserici locale. Pentru completarea, verificarea şi interpretarea informațiilor, surse de mare preț sunt persoanele în etate, care au activat în mişcarea penticostală şi pot depune mărturii cu privire la unele evenimente sau la activitatea unor lideri penticostali.

1 MIŞCAREA PENTICOSTALĂ DIN ROMÂNIA ÎN CĂUTAREA RECUNOAŞTERII OFICIALE

Apariția mişcării penticostale în România

Într-un articol semnat de Cecilia Moloce, este consemnată afirmația lui Pavel Riviş-Tipei, potrivit căreia, în zona Moldovei au existat încă din anul 1908 persoane care au propovăduit credința penticostală.[1] Cu un an înaintea publicării articolului menționat, într-un discurs jubiliar, Pavel Riviş-Tipei face referire la Gheorghe Păduche, un credincios penticostal din Pătrăuții Strujinețului (Storojinețului, nu ştim dacă Pătrăuții de Sus sau Pătrăuții de Jos), azi în Ucraina, care în anul 1911 s-ar fi mutat în Vicovu de Sus şi ar fi fost cel dintâi care a propovăduit credința penticostală în zonă. Mai sunt amintiți Gavril Cîrstean, care în anul 1918, după ce s-a întors de pe frontul rusesc, ar fi adus credința penticostală în localitatea Bilca din județul Suceava şi Toader Daniliuc din Solca, acelaşi județ, care a experimentat botezul cu Duhul Sfânt cu vorbirea în alte limbi în anul 1920.[2]

Potrivit altor surse, Constantin Nișu s-a întors în 1918 de pe frontul rusesc unde întâlnise credincioși penticostali. După întoarcerea sa în Vicovu de Sus, ar fi pus aici bazele unei comunități penticostale, soția sa Iustina fiind cunoscută ca prorociță în localitate prin anul 1920.[3] Este posibil ca înainte de Constantin Nişu, primii penticostali din Vicovu de Sus să fi fost Constantin Cornea şi Toader Nițu. Se pare că și Cornea ar fi luat contact

1 Cecilia Moloce, „Eroi ai credinței", în *Cuvântul Adevărului – Buletinul Cultului Creștin Penticostal,* seria II, anul XIX, nr. 10, octombrie 2008, p. 4-5 (5).

2 Pavel Riviş-Tipei, „1922-2007 – 85 de ani de la înființarea primei biserici penticostale din România", în *Cuvântul Adevărului – Buletinul Cultului Creștin Penticostal*, seria II, anul XVIII, nr. 12, decembrie 2007, p. 3-9 (4-5).

3 Marcel Codreanu, „România", în Stanley M. Burgess, editor, *The New International Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*, p. 212-217 (212).

cu penticostalismul tot pe frontul rusesc, iar pe urmă, împreună cu Nițu au luat legătura cu Gheorghe Păduche şi alții din Pătrăuți (Storojineț).[1] Această filieră penticostală rusă – cel mai probabil distinctă de mişcarea americană – ar putea avea legătură cu grupul numit „pryguni" care a apărut în Ucraina în secolul XIX, sau cu altă mişcare profetică din Rusia, care s-a răspândit, tot în secolul XIX, până în Armenia.[2]

O altă localitate din Bucovina despre care sunt unele informații că ar fi avut de timpuriu locuitori penticostali este Udeşti. În anul 1911, Filaret Rotaru (sau Filat Rotaru[3]), ar fi plecat de aici spre SUA , unde a devenit penticostal după o vindecare miraculoasă (în urma ungerii cu undelemn şi-ar fi revenit foarte repede după un foarte grav accident de muncă[4]). Prin 1917 s-ar fi întors în Udeşti, dar a fost recrutat şi trimis pe frontul din Rusia, de unde s-a întors prin 1918, răspândind apoi în zonă noile învățături la care a aderat în SUA. Astfel, un grup distinct de credincioşi între care existau manifestări de tip penticostal ar fi fost întemeiat în Udeşti înainte de anul 1922.[5] Din acest grup făceau parte următoarele persoane: Filaret Rotaru şi Amelia, soția sa, Maria Lăcătuş, Gheorghe Platon, Sighenia Rotaru, Ion Brau şi Ion Rotaru.[6]

O piatră de încercare pentru veridicitatea acestor informații cu privire la grupurile penticostale apărute în Bucovina o reprezintă faptul că Eugen Bodor, un important lider penticostal din România, care a aderat la penticostalism în anul 1929. Acesta, deşi locuia în acea vreme în Burdujeni (pe atunci o localitate din apropierea Sucevei, astăzi cartier în Suceava) susține – contrar celor afirmate de către Gheorghe Bradin – anterioritatea grupului penticostal săsesc din zona Mediaş față de cel din zona Aradului, ignorând cu desăvârşire existența unor grupuri penticostale mai timpurii în Bucovina, despre care, dacă ar fi avut informații, cu siguranță le-ar fi folosit în disputa sa cu Gheorghe Bradin.[7]

O altă problemă serioasă cu care ne confruntăm în cazul acestor date

1 Valeriu Andreiescu, *Istoria penticostalismului românesc*, vol. 1, p. 33.

2 S. Durasoff, „Russia", în Stanley M. Burgess, editor, *The New International Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*, p. 217-219 (217); Demos Shakarian, *Cei mai fericiți oameni de pe pământ*, p. 10-17.

3 Ioan Ceuță, *Mișcarea penticostală – în evenimente și relatări ale secolului XX*, p. 142.

4 Ceuță, *Mișcarea penticostală*, p. 143.

5 Marcel Codreanu, „România", în Stanley M. Burgess, editor, *The New International Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*, p. 212-217 (212).

6 Ceuță, *Mișcarea penticostală*, p. 144.

7 Gheorghe Bradin, *Istoricul Cultului Penticostal – Biserica lui Dumnezeu Apostolică din R.P.R.*, (manuscris nepublicat), f. 11 verso.

este faptul că trei lideri penticostali din Bucovina: Arcade Coroamă, Constantin Pătraş şi Pavel Coroamă, publică în anul 1972 un articol în *Buletinul Cultului Penticostal*, în care declară că prima persoană din zonă care a avut experiența botezului cu Duhul Sfânt a fost Gavril Cîrstean. El a aderat la credința penticostală în anul 1928, ca urmare a întâlnirii cu penticostalul Augustin Buta din Transilvania.[1] Este posibil ca imprecizia datării să fie generată de lipsa inițială a unui specific confesional al acestor comunități din Vicov şi împrejurimi, iar mai târziu, de aderarea acestora, între anii 1922-1927, la organizația martorilor lui Iehova (studenți în Biblie).[2]

Constantin Cuciuc susține, fără a indica însă vreo sursă, că în Surducul Mic au existat adepți ai ideilor penticostale încă din anul 1915.[3] Această informație este confirmată și de alte date păstrate în arhiva Siguranței, de unde aflăm că în anul 1948 avea sediul în Surducul Mic nr. 45 comunitatea penticostală înființată în anul 1915.[4]

O mişcare de tip penticostal a apărut în anul 1919[5] sau 1921[6] printre saşii din județul Sibiu. Aici, câteva credincioase baptiste de etnie sasă au aflat despre experiența botezului cu Duhul Sfânt de la o femeie reîntoarsă din SUA, unde aceasta îmbrățişase credința penticostală. Este posibil ca ea să se fi numit Susana Zigler şi să fi locuit în Portland, iar după moartea soțului ei, a revenit în țară şi s-a stabilit în localitatea natală, Curciu, județul Sibiu, la numărul 60. Între adeptele credinței mărturisite de ea, prima experiență a botezului cu Duhul Sfânt ar fi avut-o o femeie de etnie sasă şi de confesiune baptistă din localitatea Dârlos, pe data de 5 iulie 1921.[7] În scurt timp, au apărut comunități penticostale în localitățile Dârlos, Curciu, Boian, Păucea, Bazna, Bratei, Ațel, Dumbrăveni, Biertan etc.[8]

---

1 Arcade Coroamă, Constantin Pătraş şi Pavel Coroamă, „În amintirea fratelui Cristian Gavrilă“, în *Buletinul Cultului Penticostal*, nr. 5-6, mai-iunie, 1972, p.15.

2 Andreiescu, *Istoria penticostalismului românesc*, vol. 1, p. 34; vezi şi http://www.biserica-penticostalavicovudesus.ro/index.php?loc=2&loc2=1 (accesat la data de 12 august 2016)

3 Constantin Cuciuc, *Religii care au fost interzise în România*, p. 77.

4 Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS), fond Documentar dosar nr. 6887, f. 99.

5 Trandafir Sandru, *Biserica penticostală în istoria creştinismului*, p.130, *Trezirea spirituală penticostală din România*, p. 92-93; Vinson Synan & Valeriu Andreiescu, *Tradiția mişcării penticostale*, p. 300.

6 Ceuță, *Mişcarea penticostală*, p. 132-135.

7 Ceuță, *Mişcarea penticostală*, p. 133-134.

8 Ceuță, *Mişcarea penticostală*, p. 135.

În anul 1923 a fost convertit la penticostalism Michael Thelmann, care, participând în anul 1927 la o conferință în Viena, a fost botezat în apă şi face cunoştință cu misionarul suedez George Steen. Apoi, George Steen a făcut o vizită în localitatea Dârlos, în timpul căreia l-a ordinat ca pastor pe Michael Thelmann.[1]

În disputa dintre Eugen Bodor și Gheorghe Bradin pe tema apariției penticostalismului, Bradin susține că nici autoritățile, nici credincioșii din Statele Unite nu aveau cunoștință de existența unui grup în zona Mediaș anterior penticostalilor din zona Aradului (unde Bradin deține rolul principal).[2] Lipsa unor informații despre grupul penticostal din zona Mediaş s-ar putea datora, pe de o parte, faptului că acești credincioși nu au întreprins demersuri în vederea recunoașterii oficiale, iar pe de altă parte, ei n-au ieșit din grupul etnic al saților.

Cert este însă faptul că mişcarea penticostală apărută la Păuliş, avându-i ca personaje centrale pe soții Bradin Gheorghe şi Persida, a fost cea care s-a răspândit în toată țara. Chiar dacă există indicii despre o comunitate penticostală destul de numeroasă în județul Sibiu, aceasta a rămas în perimetrul comunității săseşti.

Soții Bradin au aflat despre credința penticostală în anul 1921, dintr-o scrisoare primită de Petru Pernevan – care fusese în SUA[3] şi acum era reîntors în Păuliş – de la prietenul său Constantin Sida, care era stabilit în SUA. În această scrisoare, Constantin Sida făcea referire la vindecările la care Petru Pernevan a fost martor în SUA[4] şi îl informează pe acesta cu privire la experiența botezului cu Duhul Sfânt trăită de el şi de alți şase români, ulterior.[5]

Apoi, prin luna mai a anului 1922, soții Bradin au citit o broşură,

1 Sandru, *Trezirea spirituală*, p. 93, *Biserica penticostală*, p. 130.

2 Gheorghe Bradin, *Istoricul Cultului Penticostal – Biserica lui Dumnezeu Apostolică din R.P.R.*, (manuscris nepublicat), f. 11 verso.

3 În SUA, primele biserici penticostale române se pare că au fost înființate prin anii 1921-1922 în statele Michigan şi Ohio, astfel biserica din Detroit (Michigan) şi-a început existența în anul 1922, aici tipărindu-se în anul 1924 prima colecție de cântări pentru bisericile lui Dumnezeu Penticostale Române, intitulată *Dulci cântări de mântuire și venirea Domnului*, cele 168 de cântări fiind traduse de Iuliana şi Vasile Ciocan. În anul 1924, când a venit în România, Pavel Budean a adus cu el câteva exemplare din această carte de cântări. vezi Sandru, *Biserica penticostală*, p. 166; Synan & Andreiescu, *Tradiția*, p. 301.

4 Se face referire la vindecările făcute prin renumita evanghelistă Aimee Semple McPherson, care ulterior a devenit întemeietoarea organizației penticostale „International Church of the Foursquare Gospel" cu sediul la Los Angeles. Vezi Sandru, *Biserica penticostală*, p. 125-126, şi *Trezirea spirituală*, p. 67; Synan& Andreiescu, *Tradiția*, p.300.

5 Bradin, *Istoricul*, f. 9 faţă-verso.

împrumutată de Petru Andraş din Păuliş, pe care acesta, la rândul lui, o primise de la fratele său (unul dintre cei şapte români despre care Constantin Sida, în scrisoarea trimisă lui Petru Pernevan, mărturisea că au avut experiența botezului în Duhul Sfânt). Această broşură se numea *Adevărul biblic* şi vorbea despre vindecarea prin credință şi primirea botezului cu Duhul Sfânt. În această broşură era trecută şi o adresă din Cleveland, la care Gheorghe Bradin a trimis o scrisoare pentru a cere unele lămuriri cu privire la botezul în Duhul Sfânt. Scrisoarea de răspuns vine abia la începutul lunii septembrie, fiind scrisă de românul Pavel Budean[1], originar din localitatea Comlăuş.[2]

Între timp, convinşi fiind de posibilitatea vindecării prin credință, soții Bradin au început să se roage, şi în luna iunie 1922 Persiada Bradin avea să fie vindecată în mod miraculos de tuberculoză şi hidropizie, boli de care suferea de aproape trei ani.[3]

După citirea scrisorii primite de la Pavel Budean, soții Bradin nu au mai frecventat biserica baptistă din Păuliş, al cărei conducător era chiar Gheorghe Bradin, ci, începând cu data de 10 septembrie 1922, au hotărât să deschidă în propria lor casă din Păuliş[4] o biserică penticostală. La început această biserică a fost formată din două persoane, soții Gheorghe şi Persida Bradin, iar serviciul religios consta din rugăciunile (câte şapte, fiecare) pe care aceştia le rosteau pe rând . După două săptămâni li s-au alăturat încă zece persoane din biserica baptistă, iar spre sfârşitul anului 1922 această nouă biserică era frecventată de 30 de persoane majore.[5]

Primul botez în apă a fost oficiat în anul 1924 de către Pavel Budean – venit într-o vizită în România – pe data de 16 octombrie la ora 23, în râul Mureş, la o depărtare de aproximativ 1,5 kilometri de localitatea Păuliş. Cu această ocazie, au fost botezate în apă 16 persoane.[6] Serviciile religioase nu

1 Pavel Budean (1886-1958) s-a născut pe data de 13 ianuarie 1886 în localitatea Comlăuş, de lângă Sântana, judeţul Arad. Emigrând în SUA, a fost ordinat aici în mişcarea penticostală în anul 1923. El a purtat o îndelungată corespondenţă cu Gheorghe Bradin, căruia i-a trimis şi multe articole care au fost publicate în revista *Cuvântul Adevărului*. vezi Sandru, *Biserica penticostală*, p. 127.

2 Bradin, *Istoricul*, f. 10 verso – f. 11 faţă.

3 Bradin, *Istoricul*, f. 6 verso, f. 10 verso; Synan & Andreiescu, *Tradiția*, p. 301; Sandru, *Biserica penticostală*, p. 127.

4 Localitatea Păuliş se află în judeţul Arad, dar în vremea respectivă aparţinea de raionul Lipova, regiunea Timişoara.

5 Bradin, *Istoricul*, f. 11 verso, f. 12 faţă; vezi şi articolul „10 Septembrie“, în *Vestitorul Evangheliei*, anul III, nr. 18, 15 septembrie 1947, p.3-4.

6 Sandru, *Trezirea*, p. 68.

puteau fi ținute ziua, deoarece pe urmele credincioşilor se aflau agenți care îi urmăreau şi dacă aflau unde se adună anunțau primăria sau jandarmeria. În aceste condiții, credincioşii penticostali se adunau de obicei de la ora 21 până la 5 dimineața, timp în care circulația pe străzi era întreruptă. În casele în care se adunau, puneau perne în geamuri, pentru ca de afară să nu se poată vedea că înăuntru este lumină (fapt care a dus la apariția unor zvonuri false despre credincioşi), iar în timpul verii se adunau în păduri.[1]

Nu după mult timp de la deschiderea bisericii penticostale din Păuliş, au existat şi persoane care au trăit experiența botezului cu Duhul Sfânt, manifestat prin vorbirea în alte limbi, la fel ca în Biserica primară. Astfel, în anul 1923 această experiență a fost trăită de şapte persoane, în momente diferite: Persida Semenasc din Cuvin, apoi Persida Bradin şi soțul ei Gheorghe Bradin, Persida Stoiu, Dimitrie Stoiu şi Maria Andraş, toți din Păuliş, şi al şaptelea, Vasile Semenasc din Cuvin. În anul 1924, au primit botezul cu Duhul Sfânt zece persoane din Păuliş, în anul 1925 nu a fost semnalat niciun botez cu Duhul Sfânt, în anul 1926 au avut această experiență patruzeci şi două de persoane, iar în anul 1927 o sută şaptesprezece persoane; după acest an, datorită numărului mare, nu mai există o evidență clară.[2] În schimb, în paginile revistei Cuvântul Adevărului, începând cu anul 1929, când a fost editată pentru prima dată, sunt consemnate mereu astfel de evenimente, precizându-se locul unde s-au petrecut.

De asemenea, numărul comunităților avea să crească. După biserica din Păuliş, a doua ia ființă în Cuvin, înainte de sfârşitul anului 1922, printre primii credincioşi de aici numărându-se soții Semenasc; a treia apare în comuna (pe atunci, astăzi cartier în oraşul Arad) Micalaca în anul 1923, primii convertiți de aici fiind familia văduvei Danciu Sofia, în casa căreia (de pe strada Renașterii, nr. 84) a funcționat biserica până în anul 1946.[3] Pe lângă acestea, au mai apărut până în anul 1926 comunități penticostale în localitățile Măderat, Pâncota şi Şoimoş.[4] Numărul comunităților penticostale şi al credincioşilor avea să crească, astfel că, din statistica pe anul 1931 înaintată Ministerului Instrucțiunii Publice şi Cultelor cu numărul 133118, rezultă că existau 169 de comunități apostolice (penticostale) mici şi mari, cu 3560 de membri minori şi majori. Dar, din cauza piedicilor puse la înregistrarea

1 Sandru, *Trezirea*, p. 75; Bradin, *Istoricul*, f. 33 față.
2 Bradin, *Istoricul*, f. 12 verso – 13 față; „Pogorârea Duhului Sfânt în România", în *Cuvântul Adevărului*, Anul III, nr. 5, 1 mai 1931, p. 1-2; Ceuță, *Mișcarea*, p. 146.
3 http://www.micalaca.ro/v02/istoric.htm - accesat la data de 25 ianuarie 2011.
4 Sandru, *Biserica penticostală*, p. 130; Synan & Andreiescu, *Tradiția*, p. 303.